



POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

LETO LVII

OKTOBER

ŠT. 10 - 1988

GLASILO SOZD HMEZAD, KI ZDRUŽUJE KMETIJSTVO ŽALEC * KMETIJSKI KOMBINAT ŠMARJE * KMETIJSTVO ILIRSKA BISTRICA * KMETIJSKA ZADRUGA »DRAVA« Radlje * SADJARSTVO »MIROSAN« Petrovče * VRTNARSTVO Celje * KMETIJSKA ZADRUGA »SAVINJSKA DOLINA« Žalec * INŽENIRING * KMETIJSKA ZADRUGA SLOVENSKA BISTRICA * CELJSKA MESNA INDUSTRIJA * CELJSKE MLEKARNE Celje * HMEZAD EXPORT IMPORT Žalec * STROJNA Žalec * MINERVA Zabukovica * GOSTINSTVO IN TURIZEM Žalec * AGRINA Žalec * JATA ZALOG Ljubljana * TAJFUN Planina * INTERNA BANKA HMEZAD * HRANILNO KREDITNA SLUŽBA KMETIJSTVA IN GOZDARSTVA Žalec, DS Služba pravne pomoči in SKUPNE SLUŽBE SOZD HMEZAD



Celjski mednarodni obrtni sejem je odprl in si ga z zanimanjem ogledal predsednik ZIS Branko Mikulič.

Na sejmu so razstavljale skoraj vse naše DO v celjski regiji.

Ob 150-letnici Janeza Hausenbichlerja OČETA SAVINJSKEGA HMEJARSTVA

Hausenbichler je priimek, ki bi ga moral poznati vsak Savinjec. Ga res pozna? Mogoče bo še kdo dejal: »od kod to nemško ime? Jaka Slokan v sestavku: »Domača pričevanja o Janezu Hausenbichlerju« (Savinjski zbornik IV, Žalec 1978) navaja, da so Hausenbichlerji verjetno s Koroškega in da je prof. Franjo Baš Hausenbichlerje ugotovil na Ljubnem že pred 400 leti. V Krajevni leksikonu Slovenije (Državna založba Slovenije 1976) najdemo podatek, da je bila v Šempetru poštna postaja ob beli cesti Dunaj-Trst in da so tu prepregali konje. Prvi znani poštar je bil l. 1816 Avguštin Hausenbichler, ki naj bi bil tudi lastnik znanega mлина ob križišču ceste za Polzelo in Ljubljano, tako imenovani Wolfov mlin, za Hausenbichlerjem je pošto prevzel Wolf.

Na Hausenbichlerje naletimo tudi v knjigi »Vrbje« (Kulturna skupnost občine Žalec l. 1982). V sestavku Janko Orožen »Zemljepisni in splošni zgodovinski oris« so opisane domačije in njihova posest. Pri Nidorferjevi posesti in mlinu prof. Orožen navaja, da je grof Gaisuk (Novo Celje)

prišel v konkurz in da je posest z mlinom kupil l. 1826 Janez Hausenbichler, koroški rojak, tedaj še poštar v Šempetru. Verjetno je tu napaka, Janez Hausenbichler se je rodil šele 1838 in je tu verjetno mišljen Avguštin, ali še bolj verjetno Alojzij Hausenbichler. Pri posesti Kuder-Rotar-Hausenbichler najdemo označbo: »... Andrej Rotar (1799), Matilda Hausenbichler (1846) in Janez Hausenbichler. Hausenbichlerji so prišli s Koroškega in so bili poštarji v Šempetru, vdova Elizabeta Hausenbichler (1899)...«

Elizabeta Hausenbichler je bila žena Janeza Hausenbichlerja, ki je bil rojen 13. XII. 1838 in umrl 11. IV. 1896.

V zgodovini obrtništva zasledimo, da je bila v Žalcu zelo ugledna obrtniška družina Šentaki, ki so imeli usnjarno. V njej si je Alojzij Hausenbichler poiskal nevesto Marijo - mati Janeza Hausenbichlerja.

V zgodovini obrtništva je prof. Orožen v seznamu obrtnikov za obdobje 1800-1859 pri Žalcu navedel, da je bila pekovska obrt prvotno združena z mlini-
(Nadaljevanje na 2. strani)

Celje SEJEM OBRTI

Sredi septembra je bil 21. mednarodni sejem obrti na Golovcu pod geslom »Vse za obrt, obrt za vse«. Odprl ga je predsednik Zveznega izvršnega sveta Branko Mikulič. Na sejmu je sodelovalo nad 3.100 razstavljalcev na 741 razstavnih mestih.

Letošnje razstavišče se je povečalo za 3.400 kvadratnih metrov v novi dvorani. Sejem je bil bogat, pester in vreden ogleda.

Žalec 120-letnica tabora

Od devetega do osemnajstega septembra so s številnimi kulturnimi prireditvami pestro praznovali 120-letnico drugega slovenskega tabora. V gosteh so imeli pevski zbor France Prešeren iz Celja, pianistko Jasnimo Saljkovič, pesnico Nežo Maurer in slikarja Jureta Šarlaha. Igrali so igro Veseli dan ali Matiček se ženi in vrteli film Moj ata socialni kulak. Na Mrzlici pa je bil ljudski tabor.

NAJBOLJŠI KOSEC SLOVENIJE DRAGO OREHOVEC Z VRANSKEGA

Ekipe AMZ Vrnsko je letos predstavljala Savinjsko dolino na 2. srečanju mladih zadržnikov v Šentjerneju pri Novem mestu. Tekmovalci so se pomerili v sestavljanju kmečkoga voza, vožnji s samokolnicami, izdelovanju glinene posode, spretnosti v igranju na harmoniko, košnji in grabljenju. Član ekipe Drago Orehovec je dobil naziv »Najboljši kosec Slovenije«, ekipa pa je skupno dosegla 11. mesto med 32. nastopajočimi. Naslednje leto bo srečanje v Laškem, upamo, da v za nas bolj ugodnem terminu (obiranje hmelja).

Matej Valant

3. srečanje mlekarjev Slovenije

je bilo 10. septembra v dvorani Hmeljarskega doma v Žalcu.

Titova brazda

Zveza za tehnično kulturo Slovenije je po dveh letih ponovno organizator zveznega tekmovanja traktoristov. V sodelovanju z ZTKO Murska Sobota je bilo tekmovanje konec septembra na njihov generalnega pokrovitelja prireditve ABC Pomurke.

Rezultati tekmovanja bodo v naslednji številki.

Vy

Preprečili katastrofo

V Savinjski dolini strelci niso zamujali

V ponedeljek, 15. avgusta je bila letos največja akcija obrambe proti toči na območju Savinjske doline. Akcija je trajala vse od 15.57 ure v ponedeljek, do ene ure zjutraj v torek. V pripravljenosti je bilo kar 85 strelcev. Ukaz za izstreljevanje raket je zatem dobilo 28 strelcev. Izstrelili so 400 raket.

(Nadaljevanje na 2. strani)



V Andražu nad Polzelo so triletni kmečki nasadi obrodili lep in zdrav sad.

IZ VSEBINE

3. in 4. stran - Možje, ki kljubujejo naravi
4. stran - Novost za hmeljarje
5. stran - Jesenska setev
- 6., 7. stran - Usposabljanje zemljišč
10. stran - Tradicija oživlja
11. stran - Umrl je Vlado Plaskan
12. stran - Smučarji!

Oktober mesec blagovnice Hmezad AGRINA Žalec

MOŽJE, KI KLJUBUJEJO NARAVI

Včasih je veljalo – po toči zvoniti je prepozno. Danes bi bilo bolje reči – po toči streljati je prepozno. V Sloveniji namreč celoten obrambni sistem pred točo temelji na številnih raketnih izstrelnih mestih, ki jih je izbral SIS za obrambo pred točo v Sevnici glede na ogroženost določenega področja in glede na to katere kulturne rastline gojijo na tem področju.

Ker ta obramba sodi v dopolnilno obveščanje občinskih centrov OJOA, je njihova naloga, da idealne računalniške izračune postavijo na trdna tla, se pravi, da morajo na teh točkah poiskati človeka, ki je pripravljen prevzeti to odgovornost. Navadno so to kmetje, ki so najbolj povezani s svojim domom, kajti dežurstvo v sezoni streljanja traja neprekinjeno štirindvajset ur na dan.

Raketni radarski center je na Liscu, kjer se preko računalnika zbirajo vsi meteorološki in drugi podatki, in s katerim so povezani s prenosnimi UKV radijskimi postajami vsi strelci v Sloveniji. Vse akcije streljanja se vodijo s tega republiškega centra.

V obrambni sistem pa še ni vključena Primorska, kjer potekajo dogovori o skupni obrambi z Italijani v okviru Ozimskih sporazumov, torej na relaciji Rim – Beograd.

Od leta 1983, ko je bila organizirana obramba pred točo, v Sloveniji še ni prišlo do te naravne katastrofe.

Savinjska dolina, oziroma občina Žalec ima zaenkrat šest strelnih mest: Kasaze, Dolenja vas, Vransko, Dobrovlje, Andraž nad Polzelo in Studence. Bistvenega pomena za to dolino so še strelna mesta v občinah Slovenj Gradec (Mislinja), Titovo Velenje (Šmartno ob Paki, Skalske Cirkovce (Šoštanj) in Kamnik (Laze v Tuhinju, Zgornji Motnik). Pet let, odkar pri nas navadno podvojeno treska med nevihtami, je dovolj dolga doba, da so se ljudje temu privadili. Pa se kljub temu spletajo okoli raket in njihovega učinka na »nebo« štetilne neresnice in dvomi, ki imajo svoj izvir predvsem v nepoznavanju delovanja sistema. Najteže ljudje razumejo,

da kljub vsemu občasno še vedno pada toča. Tovariš Zidarič, z republiškega SIS za obrambo pred točo v Sevnici, mi je po telefonu zagotovil, da ljudem niso obljubili, da odslej toče ne bodo videli več in da prav tako nimajo »ustreznih pooblastil« za ukinjanje neviht kot naravnega pojava. So pa še mnoge druge ovire, ki zmanjšujejo učinkovitost raketne obrambe in velikokrat niso subjektivne narave.

O vsem tem sem se pogovarjala z možmi, ki so kot nekakšni prisiljeni prostovoljci sprejeli breme raketne obrambe pred točo. **Oto Rovšnik**, kmet z Dobrovelj, je eden izmed njih. Pravi, da mu je najteže zdržati doma ob nedeljah: »Sezona streljanja traja od 15. aprila do oktobra, odvisno seveda od vremena, in v tem času se moramo vsak dan ob 12. uri javiti Liscu. Oni nam povejo, če je tisti dan nevarnost toče, mi pa njim, če imamo kakšne težave z raketami. Ob 9. uri zjutraj povedo samo vremensko napoved.«

Brez dovoljenja, pravzaprav ukaza z Lisce posameznej strelci ne sme začeti akcije. Ko je Oto opisoval takšne akcije, me je kljub lepemu vremenu mrazilo po hrbtenici. »Delo samo niti ni težko, je pa hudo, kadar je treba streljati ponoči, ko grmi, piha veter, dežuje, ko ne veš, če si točno naravnal drobno številko na raketi – čas do eksplozije. V eni rampi je šest raket, višina in stopinja leta se naravna na rampi, seveda tako, kot ti določi na Liscu, pri vsem tem se zgodi, da katera od raket zataji, si samovoljno izbere smer ali pa kar takoj pade na tla.«

O plačilu Oto Rovšnik ni hotel govoriti, le to je rekel, da bi lahko bili malo bolj spodbujajoče. In še to je dodal, da se človek lahko s to stvarjo najbolje seznanja takrat, ko je nevihta.

Priznam, da je za to potrebna velika mera poguma in tako verjetno ni naključje, da sem **Francija Kosa** iz Studenc pri Ponikvi obiskala v sončnem poletnem jutru. Franci Kos je povedal: »Sicer je kar malo grozno, ker si zunaj takrat, ko najbolj grmi, ampak mene je bolj strah tega, da bi kje zanetil požar, če bi zatajila raketa. K sreči so bile letos do sedaj še vse rakete v redu.«

Vsi strelci morajo vsako leto na usposabljanje v Polče pri Begunjah in o tem je pripovedovala Francijeva soproga, ki sicer še ni streljala, je pa skoraj vedno zraven, ko poteka akcija: »Lz vsake družine lahko gresta na usposabljanje dva in med njimi je kar precej žensk. Spoznali smo se s sestavo raket in njenim delovanjem, videli smo diapozitive iz tovarne 19. december iz Titograda, pa tudi politično nas malo obdelajo. A mene bolj zanima meteoroslovje in različna letala. Kljub vsemu so rakete le vojaška zadeva in s tem ne bi hotela imeti nič opravka, če ne bi šlo za skupno dobro. Tudi s strelo sem že imela neprijetno izkušnjo, ko sem bila še otrok, ampak kaže, da z leti postane človek močnejši. Rampa je sicer zelo ozemljena in zavarovana proti strelju, a čisto prepričan človek le ne more biti.«

Anton Uršič iz Dolenje vasi sprva ob mojem obisku ni hotel dati nobene izjave: »O vsem tem je bilo že veliko napisanega in vsak pove kaj drugače. Ljudje dobijo potem zelo čudno mnenje, če berejo nasprotujoče si izjave.« To pa je le povedal, da ga med nevihti ni nič strah in da mu letos ni zatajila še nobena raketa: »Kvaliteta raket je vsako leto boljša, tudi oskrbovanje z njimi je redno. Po vsaki akciji moramo namreč raportirati, koliko raket smo izstrelili in koliko jih



Proti točonosnim oblakom

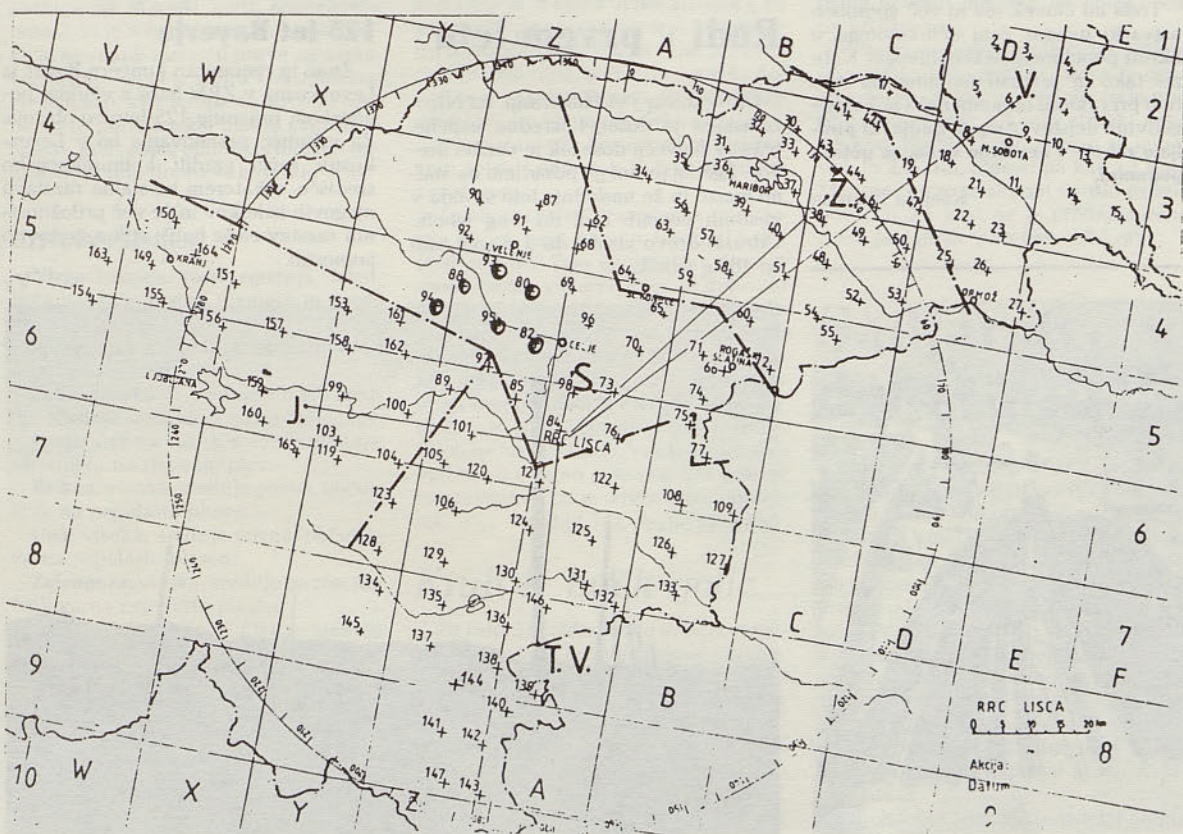
še imamo. Včasih je treba izstreliti do trideset raket v pol ure. Ljudje se pogosto pritožujejo, da jim preganjamo dež. V resnici pa jim ga povzročamo s topljenjem ledu v oblakih. Res pa je tudi, da neposrednih meril o uspešnosti akcije nimamo.«

Z izplačanim honorarjem je Tone Uršič kar zadovoljen: »Pravijo, da bomo letos dobili okrog 150 starih milijonov. V to je vračunana določena osnova, poleg tega pa se točkujejo še različne vrste aktivnosti strelcev (javljanje, stalna pripravljenost, streljanje). Največji odbitok točk je v primeru, da bi moral streljati, pa se ne javiš na poziv.«

Na svojem obhodu strelskih mest v žalski občini sem poiskala tudi **Mariana Potočnika** iz Kasaz, ki je zaposlen kot traktorist pri Sadjarstvu Mirosan. »Radijsko postajo imam doma, Liscu se ponavadi javlja moja mama, ki me lahko pokliče v službo po telefonu. Ko je treba biti v stalni pripravljenosti, sem odsoten z dela, to pa plača SIS za obrambo pred točo. Strelci smo prav tako oproščeni orožnih vaj. Letos ni bilo veliko akcij in samo ena raketa je doslej zatajila. Pogosto pa se zgodi, da motor rakete po razpršitvi srebrovega jodita ne zgori v zraku in ljudje navadno o tem obvestijo miličnike, ker ne vedo kaj je. Ti pridejo k meni, da grem po izgubljeni del iz aluminija. Še največ težav imamo zaradi prepovedi streljanja, ki pride z zagrebškega letališča. V teh petih ali pa tudi dvajsetih minutah lahko toča vse uniči, ljudje pa ne vedo zakaj. Poleg tega razpršeni srebrov jodit stali led nevihtnega oblaka v premeru deset kilometrov, kar ostane ob robovih, lahko veter nese naprej in kljub streljanju pada toča. Vendar ni res, da z raketami samo preganjamo oblake in nič drugega.

Plačani nismo najbolje, sploh če upoštevamo, da nekatere akcije in pripravljenost trajajo več dni skupaj. Za dveurno nevihto je nagrada dovolj visoka, za cele noči pa ne.«

Tudi **Alojz Pizorn** iz Andraža je zatrnil, da ga med akcijo ni nič strah, a je njegova snaha pripomnila, da je takrat kar precej živčen. Strinjala pa sta se, da je raketna rampa na njihovem dvorišču samo vzrok za vsakodnevno skrb, vedno mora biti nekdo doma: »Enkrat smo se opravičili zaradi nujnega primera, pa so nam rekli, da ni za strelce nobenega



Izstrelna mesta v Sloveniji.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Možje, ki kljubujejo naravi

(Nadaljevanje s 3. strani)

opravičila. « Strelci morajo biti med nevišno zelo hitri, saj oblaki potujejo tudi 80 km/h. Ampak največji problem so letala: »Kar naprej imamo prepoved streljanja zaradi letal, medtem pa toča opravi svoje. Zadnjič še na Lisci niso vedeli, zakaj prepoved. Takrat, ko je toča, me je kar malo strah iti med ljudi,

Aeroklub letališče Levec ima eno letalo za obrambo pred točo. Brani okoli slovenj Gradca in Golte, kjer ni raket. Oboje hkrati namreč ni mogoče. To letalo je že pet let v stalni pripravljenosti, vedno dežurata pilot in njegov pomočnik. Z njim letijo vsi amaterski piloti, člani aerokluba, ki jih je približno štiri-



Oto Rovšnik z Dobrovelj je eden od naših hrabrih borcev s točo. S svojo strokovnostjo in predanostjo rodni grudi je prej z očetom Jožetom, sedaj pa sam uspešno ubranil Savinjsko dolino vseh ujem z zahoda.

ker ne razumejo, da če ni komande, ne smemo streljati, saj tudi ne vemo, kam naj streljamo.»

Do nesporazumov med strelci in Liscu prav tako pride. Sredi vrišča petih fantičkov je Alojz opisal dogodivščino izpred dveh let: »Takrat sva streljala skupaj s snaho. Letalo sva videla s prostim očesom čisto nizko nad zvonikom cerkve na Gori Oljki. Zašlo je s prave smeri, midva pa sva dobila komando, da streljava v tisto smer. Bolj sva kričala, da je tam letalo, manj je pomagalo. Pa sva spustila tisto raketo. Kasneje sva izvedela, da je šla raketa »za las« mimo repa letala.»

Med poizvedovanjem o obrambi pred točo sem slišala, da se drugod po svetu in tudi že pri nas razmišlja o ukinitvi raket kot obrambe. Tovariš Zidarič mi je pojasnil, da v ZDA ravno nasprotno tako vrsto obrambe še širijo in da porabijo 60 tisoč raket letno, izdelanih v Hongkongu. Je pa seveda pomembna razlika v tem, da raketno obrambo kombinirajo z letalsko in da gre za reaktivno letalo tipa Phantom, ne pa za športna letala, ki jih nekatera naša letališča uporabljajo.

rideset. Letos še niso intervenirali, redno pa opravljajo meritve temperature zraka na 5000 metrih višine in jih pošiljajo Lisci. Za to dobijo neka sredstva od sisa, vendar lahko s tem plačajo le ure letenja, z njihovo pomočjo ne morejo kupiti močnejše in učinkovitejše letalo. Letalo namreč mora leteti v nevihtni oblak in ker pilot ve, kdaj je v oblaku, je ta obramba do neke mere učinkovitejša. Se pa še preizkuša, katera obramba je učinkovitejša in primernejša.

Mene osebno pa je pri vsem tem zanimalo še nekaj: srebrov jodit gotovo ni povsem nedolžna in okolju nenevarna raztopina. Na sisu v Sevnici so mi takoj postregli s primerjavo. Izstreljenih 10 tisoč raket ekološko pomeni dve uri onesnaževanja zraka iz šoštanske termoelektrarne.

Toda ali človek res ni več sposoben ustvariti ničesar zanj učinkovitega, a hkrati popolnoma neškodljivega? Kaže res tako in priznati moramo, da smo tudi pri raketni obrambi našli nekaj negativnih dejstev. **Ampak ljudje, ki pošiljajo rakete v nevihtno nebo, so gotovo pogumni.**

Ksenija Rozman

NOVOST ZA HMELJARJE

Na tržišču se je pojavila kardansko gnana enokolutna vrteča zobata brana. Brana je imenovana VRTAVKA in je nošeni traktorski priključek z vgrajenim mehanizmom za odmik koluta od smeri brananja.

Brana je zgrajena iz jeklenih profilov. Na tritočkovni priključnici ima vpet paralelogramsko gibljiv nosilni okvir, na katerem je vgrajen reduktor prenosa moči s kardansko priključno gredjo. Reduktor moči za 4 krat zmanjša število vrtljajev proti vrtljajem kardanske gredi traktorja. Število vrtljajev koluta je odvisno od hitrosti vrtenja kardanske gredi traktorja. Kolut je od reduktorja gnan z galono verigo. Na prečkah koluta so priviti 18 cm dolgi zobje.

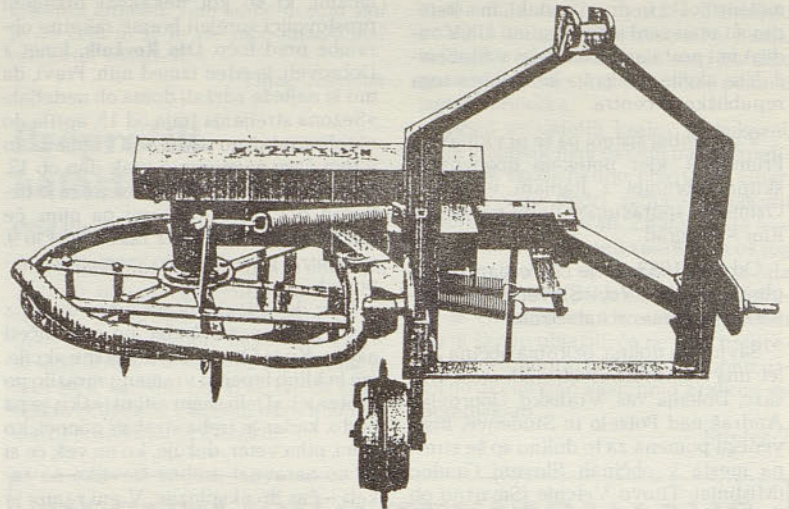
Pred krožnico nad kolutom je nameščen odmikalec, ki kolut odmakne od prvotne smeri brananja, če se odmikalec dotakne ovire (drevo, drog) in kolut vrne v prvotni položaj, ko odmikalec oviro obvozi.

Vrtavka z odmikalcem je nepogrešljiv traktorski priključek za osnovno in medvrstno obdelavo zemlje zlasti na presušeni, trdni, zbitih in močno zatravljenih površinah. Vgrajen odmikalec povečuje uporabnost brane, ker z vrtavko lahko nemoteno obdelujemo tudi površine v vrstah, kjer je obdelava motena z ovirami.

Vrtavka je povzročila precej zanimanja pri hmeljarjih, saj je zelo primerna za odkopavanje hmelja, zlasti v vrstah med drogovi.

Brano prodaja Agrotehnika Celje, Hmezad Agrina Žalec in kmetijske preskrbe.

J. Z.



Tehnični podatki:

- dolžina	= 1300 mm
- širina max.	= 1750 mm
- višina max.	= 960 mm
- širina koluta	= 850 mm
- število zob	= 12 mm
- dolžina zob	= 180 mm
- teža brane	= 175 kg

- reduktor prenosa moči: zobniški 4:1
- pogon koluta: galova veriga z napenjalcem
- odmik koluta 450 mm od delovne smeri
- odmik: mehanski
- zahtevana moč: od 25 KW

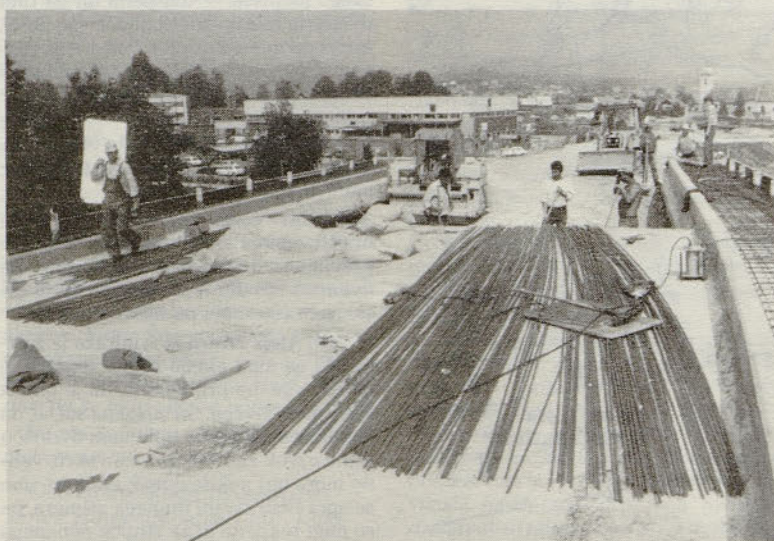
Rodi v prvem letu

125 let Bayerja

Drevesničar Pet Hilebrand na Nizozemskem je dosegel izredne uspehe. Njegov največji dosežek je »turbo drevo«. Zgodaj jeseni ga posadimo na stalno mesto in že naslednje leto seveda v idealnih pogojih rodi do 3 kg jabolk. Odraslo drevo visoko do 2 m rodi tudi od 16 kg jabolk.

Znan in renomiran koncern Bayer iz Leverkusna v ZRN letos z velikim podarkom praznuje 125-letnico obstoja. Za vrhunec praznovanja bo v Leverkusnu začel graditi komunikacijsko središče, v katerem bo stalna razstava njegovih izdelkov in še več priložnostnih razstav za še boljši stik s svetovno javnostjo.

Vy



Vse kaže, da bo žalski nadvoz čez progno narejen do zime.



Jesen

PROGRAM USPOSABLJANJA ZEMLJIŠČ ZA ORGANIZIRANO KMETIJSKO PROIZVODNJO SO ŽALEC ZA OBDOBJE 1988-1990 IN DO LETA 2000



INVESTITOR: KMETIJSTVO ŽALEC
KMETJSKA ZADRUGA SAVINJSKA DOLINA

LIST: **4**

OPIS: PREDVIDENI NAMAKALNI SISTEMI

MEŘILO:
1:25 000

VODJA PROJEKTA: Anton Maruša, ing.gr.

DATUM:

PROJEKTANT: Anton Maruša, ing.gr.

JANUAR 1988

SODELAVCI: Alenka Šorli, gr.teh.


ŠT. PROJEKTA:

DIREKTOR: dr. Boris Skalin

1/88








LEGENDA:

 predvideni namakalni sistemi

- 1 LOČICA
- 2 OB BOLSKI
- 3 DRAGO POLJE
- 4 GOLAVKA
- 5 GOMILSKO
- 6 TRNAVA - BRIJE
- 7 ŠENTRUPERT
- 8 POD LETUŠEM
- 9 LOČIŠKA GMAJNA
- 10 LAPURJE
- 11 ŠEMPETER - VRBJE
- 12 GOTOVLJE
- 13 NOVO CELJE
- 14 ARJA VAS - DREŠINJA VAS
- 15 PETROVČE - LEVEC

1988-89 leto izvedbe

-  obdobje 1988 - 1990
-  obdobje do leta 2000
-  obdobje 1988
-  akumulacije
-  širši zaščitni pas - cona 3

O ZASTRUPLENJU Z GOBAMI

Marsikje se bojijo jesti gob, češ da se bodo z njimi zastrupili. Zato je prav, da si ogledamo gobe tudi s te njihove senčne strani!

Zastrupljenja z gobami so pri nas že pravzaprav redka, se pa sem in tja še vedno najdemo primeri. Vendar niso vsem težavam vzrok le strupene gobe, ker te naši nabiralci po večini poznajo, ampak stare, pokvarjene gobe, še večkrat pa stare, pogrete gobje jedi. Dostikrat je težavam kriva tudi preobčutljivost ljudi, ki so jim gobje jedi pretežke, posebno še, če jih pojedjo preveč naenkrat. Gobe imajo v sebi beljakovine, ki se rade hitro pokvarijo. Beljakovine prično razpadati in iz njih nastajajo snovi, ki povzročajo težave. Marsikom, ki ima slabo prebavo, gobe »obleže« v želodcu in mu zato ne denejo dobro. Če se težave pojavijo že kmalu potem, ko smo gobe pojedli, je to še dobro, ker si lahko takoj pomagamo. Poskusimo vse, da jed izbruhamo. To je navadno lahko, ker se težave prično s slabostmi v želodcu in bruhanjem. Če izbruhamo, ker smo zaužili, tudi težave prenehajo.

Bolj nevarne so prave strupene gobe, kjer se znaki zastrupljenja pokažejo šele čez nekaj ur, ko smo navadno že pozabili, da smo jih jedli.

Znaki zastrupljenja pri pravih strupenih gob drugačni. Splošni znaki se navadno pričnejo s praskanjem in pekočim okusom v grlu, pojavijo se bolečine in krči

v trebuhu, bolnik prične bljuvati in žene ga. Iztrebki so navadno krvavi. Bolnik čuti neugasljivo žejo, srce začne močno biti, pojavijo se krči in nezavest. Če ni hitro pri roki zdravniška pomoč, nastopi tudi smrt.

Brž, ko se pojavijo znaki, ali pa tudi sum, da smo se zastrupili z gobami, je treba po zdravniku. Bolnik si naj skuša izprazniti želodec! Ščegetajmo ga s kurjim peresom po žrelu, ali pa naj si bolnik sam seže s prstom v žrelo. Če ne more bljuvati, naj se napije mleka ali tople vode, v katero primešamo v prah stolčeno oglje in ponovno poskusimo z bluvanem. Ko se želodec izprazni, dajmo bolniku ponovno vode z ogljem, ki vsrka še preostale gobje strupe!

Izprazniti je treba tudi črevesje, za to je najbolje, da vzamemo eno ali dve žlici ricinovega olja.

Bolnik naj počaka zdravnika doma v postelji! Ko zdravnik pride, ga opozori tudi na to, da je bolnik jedel gobe in, če moreš, tudi povej katere! To je zelo važno, da bo zdravnik takoj vedel, za kaj gre, in da bo, če bo treba, odredil prevoz v bolnico. Pravočasna zdravniška pomoč bolnika kmalu reši zastrupljenja. Čim dalj časa je strup v telesu, tem težje je zdravljenje in tudi delj časa traja.

Vsak strah pred zastrupljenjem z gobami je odveč, če gobe poznaš, če jih uživaš zdrave, sveže in če so gobe pravilno pripravljene!

Lovrenc Ogris

Tabela 1: Količina primesi med hmeljem po letih

Leto Parameter	1985 (razstava)	1986 (prevzem)	1987 (prevzem)
Število analiziranih vzorcev	258	1739	2110
Povprečno primesi %	3,71	3,18	2,68
Koeficient variabilnosti	59,5	50,9	43,5

Tabela 2: Razvrstitev vzorcev po razredih z ozirom na količino primesi v odstotkih

Leto Razred - odstotek primesi	Število vzorcev v %		
	1985	1986	1987
0-1	5	3	4
1-2	13	20	25
2-3	24	34	36
3-4	24	19	23
4-5	13	11	8
nad 5	21	13	4

zadevanj vsakega posameznika in vzpodbudnosti meril za vrednotenje kva-

litete, ki kupcev najbrž ne zanimajo. Ti želijo le kvalitetno blago.



Mladi nasadi na Škrbniku. Foto Manica.

Milan Veronek

ŠE PREVEČ PRIMESI MED HMELJEM

Količina primesi med hmeljem se je zadnji dve leti bistveno zmanjšala. K temu je največ pripomoglo drugačno vrednotenje kvalitete hmelja. Potrdilo se je, da je prevzem hmelja na osnovi ugotavljanja količine primesi z analizo tisti vzgib, ki je opravljen več kot prej vsa prizadevanja s tehniko vred. Žal so določila vrednotenja kakovosti obiranja oziroma spravilo hmelja še takšna, da ne nagrajujejo nadpovprečne kvalitete in ne vzpodbujajo boljših oziroma najboljših hmeljarjev ampak le-te silijo v povprečnost okrog treh odstotkov. Premik v to smer je zaznaven in razviden iz rezultatov določanja primesi pri prevzemu hmelja (tabela 1 in 2).

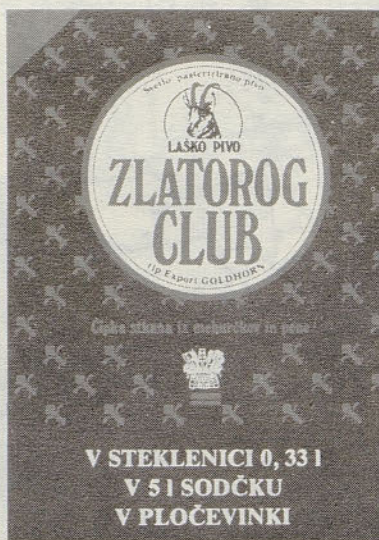
Če vzamemo v obzir samo povprečno količino primesi po letih, ugotovimo izboljšanje iz leta v leto, toda ugotovitev, da je v letu 1987 vsebovala približno 1/3 analiziranih vzorcev hmelja še nad 3% primesi, pa narekuje, da moramo obiranje oziroma spravilo hmelja še krepko izboljšati ali točneje rečeno, to mora storiti še preostala tretjina hmeljarjev. Vendar pa, če bomo hoteli obirati bolj čisto in boljše, bo treba obiralne stroje bolj pripraviti, kot je bilo to lani.

Pri obiranju hmelja v letu 1987 je bilo še veliko pomanjkljivo pripravljenih obiralnih strojev. Ni dovolj, da pri stroju vse teče in se vrti, ampak je pomembno tudi, kako delujejo posamezni sklopi obiralnega stroja. Na primer: če so v obiralniku poškodovani obiralni prsti ali celo prsti manjkajo, se bo povečala zdrobljenost in izgube pridelka. Za slabo čiščenje hmelja so najpogosteje vzrok defekti na ventilatorskih čistilnikih in to predvsem zaradi premajhnih pretokov zraka, ki so lahko posledica polomljenih ali obrabljenih lopatic na ventilatorjih, prepočasno vrtenje venti-

latorjev (pokvarjena stopenjska stikala ali navitja), največkrat so ventilatorji zadržani, bodisi da sta ovirana vstop ali izstop zraka ali celo oboje. Pri čiščenju hmelja odstranijo precej primesi tudi prebiralni trakovi, seveda le, če imajo optimalni naklon, po možnosti pa še dograjene vibratorje. Z manjšimi izboljšavami lahko delovanje obiralnih strojev izboljšamo predvsem v smeri, da ne zdrobijo toliko hmelja in obirajo z manjšimi izgubami, da oberejo več in hmelj bolj prečistijo.

Izgube pridelka zaradi slabo pripravljenih strojev so pogosto zelo velike. Običajno se stroški za izboljšave večkratno vrnejo že v eni sezoni. Opaziti je, da se na izboljšave, ki sicer ne stanejo niti veliko časa, niti veliko denarja, iz leta v leto kar pozablja. V času obiranja je res manj možnosti, da bi se kaj spremenilo, so pa še. Čeprav večina hmeljarjev ve, kaj je pri strojih narobe in zakaj slabo delajo, so le redki, ki ne ostajajo samo pri ugotovitvah in sklepkih. Seveda so tudi primeri, ko lahko le s podrobnejšim pregledom stroja in s pomočjo meritev ugotovimo vzroke slabega delovanja. V takih primerih je nujno poklicati pomoč strokovne službe že pred obiranjem.

Če so stroji v redu pripravljene in jih uravnavamo primerno rastlinam ter nadzorujemo njihovo delovanje, ne more priti do razočaranj. Zavedati se moramo, da nimamo slabih obiralnih strojev, a tudi ne tako dobrih, da se ne bi dalo še kaj izboljšati. Na prste ene roke lahko preštejemo takšne (najstarejši modeli), ki ne zmorejo kvalitetnega obiranja brez dodatnega ročnega dela. Torej kvaliteto obiranja še lahko izboljšamo. Seveda je to odvisno od pri-

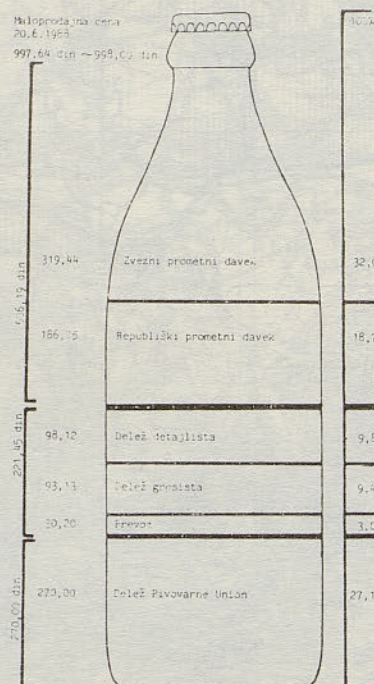


V STEKLENICI 0,33 l
V 5 l SODČKU
V PLOČEVINKI

To pivo je na trgu novost, postalo je iskan artikel, ki je točen tako v steklenice 0,33 l, v pločevinke in 5 litrske sodčke.

Kot za ostalo gospodarstvo drži tudi za laško pivovarno, da bo potrebno negovati kvaliteto, jo obdržati na ravni želj kupcev in se tržno prilagajati razmeram v sistemu, ki pa vse prej kot vzpodbudno vpliva na razvoj.

F. V.



Obisk hmeljarjev

Navdih za to pisanje sem dobila ob obisku hmeljarjev kmetov iz Pfaffenhofna iz Nemčije in Stamheimertala iz Švice.

Sotrpini savinjskih hmeljarjev so bili gostje Hmezada exp. imp.

S presenečenjem so ugotovili, da naš »savinjski kmet – hmeljar«, če je seveda priden, živi prav tako dobro kot nemški

ali švicarski. Razlika je le v tem, da ima kmet v tujini pri 20 ha zemlje ponavadi zaposlenega še enega delavca, naš »savinjčan« pa vse opravi sam z družino.

S kmeti iz Nemčije in Švice smo obiskali DE Kmetijstva Arja vas. Tov. Tone Kuder nas je vedno zelo prijetno sprejel, poskrbel za zelo obširno razlago in seveda red in čistočo v DE. In reči moram, da so bili kmetje iz kapitalističnih držav nad obratom zelo navdušeni.

Seveda pa jih je še bolj navdušila gostoljubnost kmečkih družin Rojnika iz Grušovelj in Satlerja iz Založ, ki sta kljub temu, da sta imela polne roke dela na vzornih kmetijah, kmete sprejela in si vzela čas za njih.

Na kmetiji Satler so švicarji zaželeli »srečo«, ko so stopili v hlev. In sreča se je že med obiskom uresničila, saj je ena od krav med obiskom stelila zdravega telička.

Satlerjeva gospodinja je obiskovalce postregla z domačim žganjem, vinom in pecivom ter s tem poskrbela za še boljše vzdušje.

S tem sestavkom sem hotela povedati, da smo vsi lahko ponosni na naše prave slovenske kmete. Želimo si, da bi bilo takšnih kmetov v Savinjski dolini kot tudi drugod pri nas, še veliko več. Kajti trenutna stanja v našem gospodarstvu kažejo, da je njihova vloga preveč zapostavljena.

MP

PTT ne pozna meja?

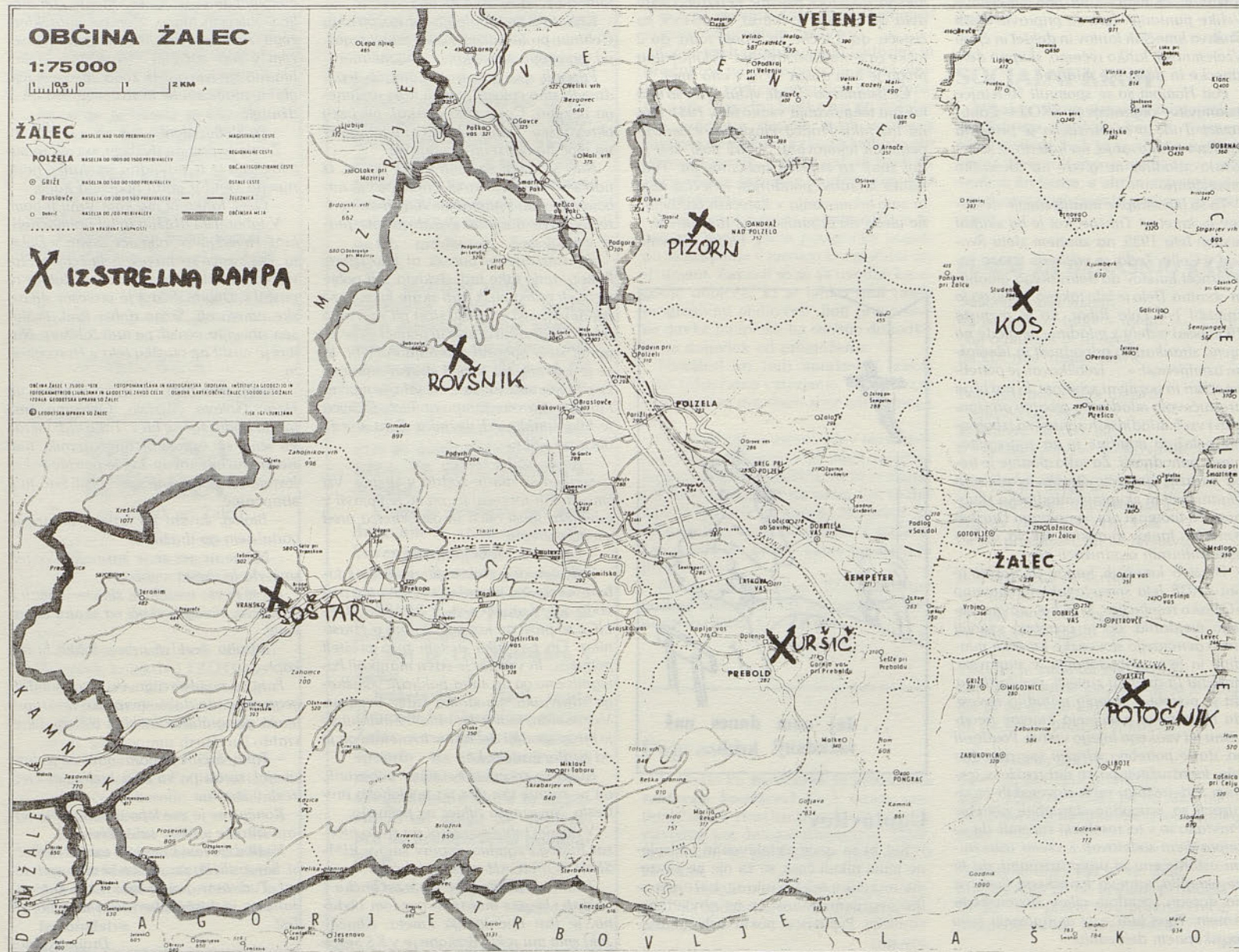
Septembrska podražitev poštних storitev je močno prizadela tudi Hmeljarja. Slovenski poštarji so dvignili poštnino za časopise kar za 466 odstotkov.



S severnimi vetrovi pridejo plini iz šoštanjske elektrarne tudi v Savinjsko dolino.



Lep kmečki nasad mladih jablan pri Cevzarju v Andražu.





Ohišja motornih žag iz poliamida

Motorne žage morajo dnevno prenašati velike obremenitve. Zato tovarna Stihl izdeluje ohišja za najmočnejše žage iz Bayerjevega poliamida 6 ojačnega s steklenimi vlakni, ki so zelo odporna proti udarcem, zlomu in zvijanju. Ohišja lahko varimo in so odporna proti olju in bencinu.

V PREBOLDU GOSTJE Z NIZOZEMSKJE

Tri tisoč nočitev v preboldskem hotelu so za letošnjo sezono v Gostinstvu turizem Žalec prodali Nizozemskim gostom. Za letovanje tujih gostov pa so preuredili tudi kamp pod Žvajgo in možnosti kampiranja se bodo posluževali predvsem mlajši gostje. Le-tem bodo v hotelu nudili enake storitve kot hotelskim gostom. Predvsem so letos poskrbeli za bogato izvenpenzijsko ponudbo tako, da bodo gostje lahko kolesarili, kegljali, igrali tenis, se udeleževali gorskih tur, plezanja, vozili kajak po Savinji in hodili na izlete. Poleg tega jim bodo vso sezono pripravljali slovenske večere s citrami in zborovskim petjem. Lepote Savinjske doline si bodo lahko ogledali tudi s konjsko vprego - zapravljičkom. Za spomin na bivanje v tem delu naše dežele bodo lahko kupovali spominke, izdelke iz lesa in lectova srca. Letovanje Nizozemcev so v Gostinstvu-turizem organizirali v sodelovanju s Kompasom in nizozemsko turistično agencijo OAD Reisen. Enako število gostov bo letovalo tudi prihodnje leto, saj so zato že sklenili pogodbo. V hotelu si želijo ponudbo čim bolj približati zahtevam teh gostov in zato so zanje pripravili posebno anketo. O tem, kako so Nizozemci ocenili hotel, storitve, osebje in kamp, bomo pisali v eni od naslednjih števil Hmeljarja.

-mn.

9. SREČANJE

V Novi Gorici je bil 29. IX. Občni zbor Sekcije novinarjev in organizatorjev obveščanje v OZD. V hotelu Iskre-delte je bilo 30. septembra in 1. oktobra 9. srečanje novinarjev in organizatorjev v OZD Slovenije. Na srečanju so sodelovali vidni predstavniki našega družbenega življenja Jože Smole, Miha Ravnik, Peter Monetti in drugi.

Več o zaključkih občnega zbora in srečanja prihodnjic.

Vy

OBIRALSKA

Čudoviti so bili avgusti dokaj let po vojni. Takrat so prihajali posebni vlaki z obiralci. Na postajah smo jih čakali z lojtrskimi vozmi in jih razigrane in pojoče, marsikje tudi ob spremstvu harmonike, razvozili po domeh in jih nastanili po parnah, podih in kozolcih. Lepo je bilo tudi zato, ker smo bili mladi. Veliko dela smo imeli v hmeljiščih z nategovanjem štang, merjenjem hmelja in sušenjem. Delo se je držalo skupaj iz dneva v dan do konca obiranja. Toda vseeno smo našli čas, da smo ušpičili marsikatero veselo in tudi bridko.

Ena od tisočerih: Kot domač fant sem nadzoroval obiranje, nategoval štange, meril hmelj in delil balete. Vmes sem se večkrat ustavil pri najlepši obiralki, ji pomagal nabirat, ji dal kakšno baleto, se pogovarjal in se tudi dogovoril za snidenje zvečer. Povabila me je kar na ležišče. Saj se v temi ne vidi, kdo hodi. Zabičala mi je, da ja naj pridem takrat, ko bodo molile rožni venec.

Po večerji so obiralke zapele nekaj narodnih in nabožnih pesmi ter kaj kmalu odšle na parno. Spodaj sem prisluškoval in kar kmalu kot maček tiho zlezal na dogovorjeno ležišče in se stisnil k dekletu, ki me je objelo in krepko stisnilo k sebi. Bilo je lepo, prelepo. Ko sem pozno ponoči odhajal, mi je dahnilo, da že osem let ni bilo tako lepo. Kri mi je butnila v glavo in močno me je pogrelo.

Zjutraj so se dekleta muzala. Nerodno mi je bilo, a se nisem hotel izdati. Spoznal sem, da so mi podtaknile že dokaj priletno ženico.

Niso me več prevarale.

V. C.

SMUČARJI!

Direktor RTC Golte Jože Melanšek razpisuje v imenu kolektiva predprodajo sezonskih vozovnic s popustom za skorajšnjo zimo.

Vse informacije dobite pri vaših športnih referentih. Vozovnice, kupljene do 15. oktobra, so precej cenejše. Tričlanske družine imajo 20 % popusta.

Na Golteh je veliko novega.

Urednik



Počitnice je preživela v udobnih in lahkih kopalkah iz Bayerjevih vlaken dorlastan.



Zanimivo, da se morskih psov in črnih vdov najbolj bojijo delavci. Najmanj jih je bilo letos na morju!

Oglas

POCENI PRODAM 160 m² nove opeke »TRAJANKA« Dravograd.

J. PETRE, Železno tel. (063) 779-114

- 0 -

PRODAM

peč za etažno centralno ogrevanje v obliki kmečkega štedilnika.

J. PETRE, Železno tel. (063) 779-114.

Vremenski PREGOVORI

Vinotok

Vinotoka če zmrzuje, pa prosinca odjenjuje.

Po Simonu in Judi (28. X.) približa se zima tudi.



Govor v službi resnice mora biti enostaven in preprost.

Kolikor več zakonov, toliko več tavov.

Izgubljena je samo tista stvar, ki se ji sami odrečemo.

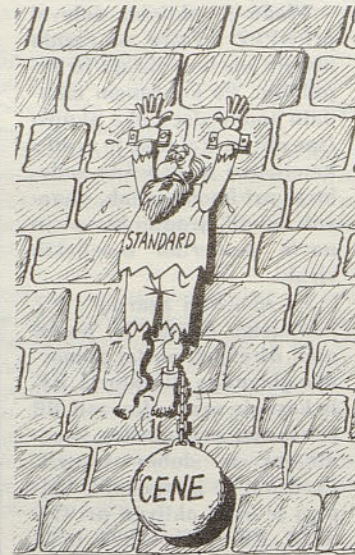
Bolečina je velika učiteljica ljudi. Mladi si ne želijo starih dobrih časov. Zvanje v podjetju brez znanja je sranje.

Včerajšnji uporniki so vedno današnji despoti. - Scherr

delovni teden

NEDELJA - je vesela, PONEDELJEK je »plav«. V TOREK se nič ne dela, v SREDO nam je žal. v ČETRTEK se pa začne, v PETEK se neha, kaj pa je v SOBOTO? Začetek vikenda.

Septembrsko 9. številko Hmeljarja je tehnično uredila in korigirala novinarka Marjana Natek.



Oglas

Prodaj staro dobro zidno opeko po 200 din komad.

Mirko Pristovšek
Drešinja vas 55

Hmeljar je začelo izdajati maja 1930. leta Hmeljarsko društvo za Slovenijo kot štirinajst-dnevnik. Izhajal je do okupacije aprila 1941. Januarja 1946 je začel svoje poslanstvo kot glasilo Hmeljarske zadruge »Hmezad«. Sedaj ga izdaja delavski svet SOZD Hmezad Žalec.

Za obveščanje in strokovno delo med hmeljarji in delavci je Hmeljar prejel priznanje Zveze sindikatov Slovenije in Društva novinarjev Slovenije, Savinovo priznanje občine Žalec in priznanje Poslovnega združenja za hmeljarstvo, živinorejo, sadjarstvo in vinogradništvo »Styria« Celje-Maribor.

Predsednica uredniškega odbora: Marija Kroflič

Člani: Darko Simončič, Pavlina Glušič, Jožica Krajšek, Nives Jerman, Milan Kolar, Leopold Škafar, Bojan Podkrajšek in predstavnik Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo mag. Milan Žolnir.

Uredništvo: Glavni in odgovorni urednik in lektor Vili Vybihal, inž. kmetijstva, novinarka Marjana Natek.

Strokovno prilogo za hmeljarstvo ureja Vili Vybihal.

Hmeljar izhaja enkrat mesečno v 5.500 izvodi. Tisk Aero Celje - TOZD Grafika. Uredništvo je SOZD Hmezad, Ulica Žalskega tabora 1 v Žalcu, telefon (063) 714-141.

Na podlagi mnenja Sekretariata za informacije pri IS Slovenije je oproščen temeljnega prometnega davka.